

ЗАВРШНА ВЕЖБА СЛУШАЛАЦА ШКОЛЕ РЕЗЕРВНИХ ОФИЦИРА

ЗА НОВЕ МИСИЈЕ

Приказ санитарске подршке одреда ВСЦГ у мировним мисијама Уједињених нација био је циљ вежбе слушалаца Школе резервних официра санитарске службе и Школског центра ветеринарске службе ВМА која је недавно изведена у Новом Саду. Вежба је имала регионални карактер, јер су у њој учествовали и представници цивилне заштите Мађарске и Румуније, а спровођење стандарда Натоа надзирала је стручна делегација Санитарске службе Војске Краљевине Норвешке.

Припремите операциони сто! Стиже пацијент, наређује мајор др Срђан Старчевић, шеф операционог одељења војне пољске болнице. Тешко повређеног доносе на носилима и одмах прикључују на апарате. Чују се: Скинут први завој. Пацијент хемодинамички стабилан. Притисак добар. Пулс мало бржи. На механичкој је вентилацији.

Болничару, вежи ми мантил, захтева мајор Старчевић.

Док му болничар везује гајке на зеленкастом огртачу, обраћа се колеги др Александру Врањанцу: Анестезија, како нам је пацијент?

Стабилан, за сада, одговара мајор Врањанац.

Добро, идемо повидон! Ајмо, повидон.

Чују се откуцаји срца на апарату, а у даљини звуци сирена са санитарских возила која пристижу у војну пољску болницу носећи повређене. Старчевићев пацијент има експлозивну повреду десне натколенице са великом повредом меких ткива и кости. Хируршка екипа настоји да заустави обилно крварење, али мајор Старчевић одлучује да, посредством видео-линка успостави аудио-везу са Општом болницом мировне мисије, како би се посаветовао са искуснијим колегом.

Мајор Старчевић на линији. Са ким разговарам, пита на енглеском. Хало, генерале Ђорђевићу, имамо пацијента са масивном

повредом. Не знам да ли да покушамо да спасимо екстремитет или да урадимоз дезарткулацију кука. Немамо могућности да урадимоз класичну натколелну ампулатију. Пацијент крвари.

Његов се глас губи у шатору, јер на другом крају операционог одељења постаје живо. Хируршки тим, који предводи капатен прве класе Иван Марјановић, специјалиста опште и васкуларне хирургије, оперише пацијента са повредом трбуха и крварењем из јетре. Његов рад будно прате старије колеге хирурзи, посебно начелник ВМА генерал-мајор проф. др Миодраг Јевтић и генерал Леиф Росен, начелник Санитетске службе Краљевине Норвешке.

Норвешки генерал радознано гледа како лекар ради, узима скалпел, засеца једно место у стомаку и пита хирурга шта је сад повређено. Он покушава да одговори на енглеском, а у позадине се чују речи: – Ако Вам је лакше причајте на српском, имамо преводиоца!

Повређена је вена кава инфериор, одговара на енглеском др Марјановић, док му се лице орошава знојем. Нема ни дашка ветра у шатору, а врелина се лепи за тело. На том месту задржава се само онај ко мора. А пажњу посматрача привукла је чињеница да су, уместо маркираната или лутака, овога пута "пацијенти" били жива бића. Наиме, пиг 1 и пиг 2, откривају њихов идентитет.

■ НАПАД ТЕРОРИСТА

Реч је о деловима вежбе коју су 12. маја у Новом Саду извели слушаоци 89. класе ШРО санитетске службе, 88. класе Школског центра ветеринарске службе Војномедицинске академије и Санитетског наставног центра, у сарадњи са припадницима Војномедицинског центра Нови Сад, 72. специјалне бригаде, Речне флотиле и Новосадског корпуса. Циљ вежбе којом је руководио пуковник др Ђоко Максић, био је приказ санитетске подршке одреда ВСЦГ у мировним мисијама Уједињених нација. Имала је и регионални карактер, јер су у њој учествовали и представници цивилне заштите Мађарске и Румуније. Спровођење стандарда НАТО надзирала је стручна делегација Санитетске службе Војске Краљевине Норвешке.

Све је почело у Дому Војске на Београдском кеју. Руководство вежбе, слушаоци, посматрачи, двадесетак иностраних војних представника акредитованих у нашој земљи, испунили су салу до последњег места. У уводу су дата објашњења политичких, војних и са-

РЕГИОНАЛНА САРАДЊА

Вежба у Новом Саду имала је и регионални значај, јер је у њој учествовала и екипа Цивилне заштите из мађарске жупаније Чонград. Они су представили специјално возило и опрему за детекцију опасних материја и хемијских супстанци којим се на терену обављају претходне анализе, а на основу којих се препоручују мере заштите. Њихово ангажовање пратили су и представници Цивилне заштите Републике Румуније.

нитетских прилика у измишљеној држави Грејленд, у којој се налази одред ВСЦГ у мировној мисији УН. У јужном делу те државе уочени су терористи, који су кренули на локалну хемијску индустрију, школе, мостове и друге осетљиве објекте. Њима се требало супротставити брзо и успешно. Двадесетак хектара Касарне "Јанко Чмелик" било је идеално место да се то прикаже бројним посматрачима и гостима.

На дојаву о упаду терористичке групе активирана је интервентна антитерористичка јединица. Испред шатора у коме су смештени посматрачи фијучу меци, штекћу аутомати, опажа се густ жути дим, а заглашујућа је бука коју праве два оклопна транспортера.

– Интервентна јединица успева да уништи терористичку групу, а из батаљонске санитетске станице упућена су два санитетска возила за збрињавање повређених – чују се коментари капетана Јовице Босанчића из батаљона за специјална дејства Новосадског корпуса.

И кад је у том делу пуцњава утихнула, припадници противтерористичког батаљона војне полиције 72. специјалне бригаде приказали су акцију ослобађања талача у урбаној средини. Наиме, терористи су запосели школу и држе пет професора као таоце. Гости могу да прате оно што се дешава у школи на видео-биму који је постављен преко пута главног шатора. Радњу снимају две камере – једна испред школе, а друга у учионици. Камера има дигитални зум и њом се компјутерски управља, а слика се пројектује на екрану. Снајперски парови обезбеђују подршку противтерористичким тимовима. И док они дејствују, гледамо како специјалци упадају у школу и ослобађају таоце. Има повређених. У акцији ступају заједно цивилни и војни санитет.

■ ПОЉСКА БОЛНИЦА

Следимо траг збрињавања повређених и оболелих, који води до батаљонске санитетске станице. Ту се пружа прва помоћ и медицинска помоћ, а понекад и хируршка, првог приоритета. Слушалац др Владимир Љубичић, командир санитетског одељења те станице, објашњава да је то прво место где се отвара медицинска документација и где се повређени и оболели уводе у протокол. Уобичајено је да батаљонска санитетска станица има лекара опште праксе,

ХИРУРШКЕ ЕКИПЕ

Према оцени многих, хирурзи и анестезиолози заслужили су чисту десетку. Две хируршке екипе операционог одељења чинили су мајори др Срђан Старчевић, хирург, и др Иво Удовичић, анестезиолог, капетани прве класе Иван Марјановић, хирург и анестезиолог др Александар Врањанац, инструментарке су биле Татјана Цвијетичанин и Славица Манојловић, анестетичар Дејан Јовановић, а слушаоци Никола Стојановић и Горан Лилић.

Снимко Даримир БАНДА

техничара, два болничара и носиоце повређених и оболелих, али како се на тој вежби очекивао већи број повређених, ојачана је једном хируршком екипом из састава војне пољске болнице. У том саставу станица је слична онима у мисијама УН.

Одатле пут води до пољске болнице, а у њеном предворју, попут бране, прострло се пријемно-тријажно одељење. Слушалац Милош Зарић објашњава како се најпре на расподелном месту спроводи примарна тријажа повређених и оболелих на четири основне групе – контаминирани, инфективне, психотрауматизоване и остале. Прве три се посебним путем упућују у одговарајућа одељења, а остали болесници, према реду хитности, уводе се у шатор пријемно-тријажно одељење, где најiskusнији лекар обавља тријажу.

– То је врло фреквентно место у које стално долазе повређени и мора се брзо радити – наглашава Зарић.

Обилазимо остала одељења пољске болнице. Поред већ описаног оперативног, уочљиво је и одељење за контролу намирница животињског порекла које је у саставу ветеринарске амбуланте. Завирили смо и у апотеку са стерилизацијом, у евакуационо-транспортно одељење бригадне санитарске станице, а права атракција је санитарска прихватница са хелидромом, одакле полећу хеликоптери са повређенима до крајњег одређишта – Опште болнице мировне мисије, која је врх санитарског обезбеђења.

Та болница је први пут приказана на једној санитарској вежби. Смештена је у новосадском ВМЦ-у (војној болници која подно Петроварадина ради у континуитету већ 220 година) и до ње се пацијенти евакуишу ваздушним путем, ангажовањем хеликоптера Ваздухопловних снага и реком Дунав бродом Речне флотиле ВСЦГ. Тако пристигле пацијенте оперативном збрињавају хируршке екипе под руководством др Божидара Бенгина.

У кругу ВМЦ, истовремено, мобилна екипа Института за трансфузиологију ВМА на лицу места прикупљала крв од добровољних давалаца.

■ РАФИНЕРИЈА У ПЛАМЕНУ

Део вежбе у ком је приказан рад Цивилне заштите Новог Сада био је спасавање и збрињавање повређених приликом акцидента у индустријском постројењу за прераду сирове нафте. На дојаву о пожару у Рафинерији нафте Нови Сад на лице места прва је пристигла професионална ватрогасна јединица Рафинерије. Они су успели да задрже ватрену стихију под контролом док су екипе за хитну медицинску помоћ новосадског Дома здравља и Црвеног крста указивале помоћ повређенима. Како се Рафинерија нафте налази на самој обали Дунава, најтеже повређени су, након укасане

прве помоћи, бродовима Речне флотиле Војске СЦГ евакуисани до Војномедицинског центра на даље здравствено збрињавање.

У обуздавање ватрене стихије и хлађење индустријских постројења укључила се, по позиву, и професионална ватрогасна бригада МУП-а Нови Сад, па је ватра убрзо након тога почела да јењава. Недуго затим на место акцидента изашле су и стручне лабораторијске екипе Рафинерије и Природно-математичког факултета.

Оне су, узимањем узорка ваздуха и земљишта у зони захваћеној акцидентом, провериле степен контаминације животне средине. На санирању последица ангажоване су и одређене службе ЈКП Водовод и канализација и Електровојводине. Током извођења вежбе приказано је и ефикасно гашење мањих пожара употребом импулсивних пушака којима располаже новосадска ватрогасна бригада.

■ ПО НАТО СТАНДАРДИМА

Новосадска санитарска вежба, у којој је учествовало око 250 људи, по много чему била је јединствена. Пуковник проф. др Ђока Максић, руководилац вежбе, и његов помоћник пуковник проф. др Зоран Поповић, заједно са колегама са ВМА, уложили су велики труд да се у свим сегментима припреме и реализације тог задатка имплементирају стандарди НАТОа, а била је то и изванредна прилика да се инострана искуства упореде са искуствима наших стручњака у санитарском збрињавању повређених и оболелих. Остварен је и значајан технолошки помак. У сваком одељењу пољске болнице инсталирани су компјутери, који су видео-линком спојени са болницом мировне мисије и са ВМА.

И коментари гостију били су похвални. Вежба је веома добро испланирана, одвијала се без иједног застоја и пропуста, а рад у свим етапама био је квалитетан и синхронизован.

– Слушаоци ШРО и уопште учесници показали су висок ниво обучености и организационих способности. Посебно је била занимљива практична примена вештина којима су наши млади хирурзи и анестезиолози овладали на курсевима ратне хирургије у Норвешкој и Холандији – истакао је генерал-мајор проф. др Миодраг Јевтић и додао да су наши млади лекари показали високу свест, стручност и оспособљеност за будући позив.

Норвешки генерал др Леиф Росен био је искрено одушевљен медицинским персоналом ВСЦГ и брзином којом се прилагођавају стандардима НАТОа у санитарском збрињавању.

А како и не би. За разлику од других, који су учили на анималним моделима, наши лекари су, силом прилика, током тешких ратних година постулате своје хируршке доктрине потврђивали на људима. ■

Мира ШВЕДИЋ
Будимир М. ПОПАДИЋ